

Nro. 36.

**A FELS. R. TSASZARNAK ÉS A KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBŐL.**

*Költ Bétsben Pénteken Novembernek 1-ső napján,
1799-ik esztendőben.*

Béts.

A' Magyar Országi Udvari Fő Cancelláriánn
nehány napok előtt meg-üressült Vice. Cancellá-
riusi hivatalra, Várasdi Örökös Fő Ispány 's-egy-
szersmind N. Nyitra Vármegyei valóságos Fő Is-
pany, Camerarius, és Valóságos Titok Tanácsos,
Monyorókereki Gr. *Erdödy József* Urat ő Excel-
lentziáját, méltóztatott Felsőges Urunk ki-nevez-
ni, mely hivatalnak folytatását ő Excellentiája
már által is vette.

Hadi Történetek.

A' Bétsi Udvari Ujjiságban ilyen hadi törté-
netek vagynak *Olofz* Orszagból a' fő Hadi Can-
cellariától, hi-hirdettetve: —

— **N n**

„Már közelébről jelentetett volt; hogy F. M. Lieutenánt *Frölich*, az alatta lévő fegyveres seregnek egy részével, Romából *Ancona* felé vette legyen útját, hogy ezen kikötő-helynél egy recognoscerozást tegyen. —

„Az az alkalmatosság, a' melyet ez a' kikötő-hely szolgáltattott a' Frantzia hajóknak, hogy prédációikat az egész *Adriaticum* tengeren folytathassák, 's-ezen tengert nyughatatlanoktassák, szükségessé tette ezen kikötő-helynek elfoglaltathatása végett hathatós eszközökhöz nyolni. E' végre, a' Romai vidékekenn volt seregkenn kívül, még *Dalmatziából* is tétettek által *Sinigaglia*hoz fegyveres seregek; és minthogy ezek, 's-ezekenn kívül a' meg-kivantató ágyuzókészületek is, már meg-érkeztenek, ehez-képpett F. M. Lieutenánt *Frölich* is már 17-dikben a' *Montegaleozzenn* battériát tsináltatni el kezdette volt, és 300 katona-személyekkel, kézzittette a' futó-sántzokat, hogy az alatt, míg a' kikötő hely a' tenger felöll, a' *Török és Orosz* hadi hajók által meg szállva tartatódhatik, a' szározonn is, ha tsak magát egyéb módon fel adni nem, ákarná, arra formális ostrom által kényszeritessék. — Mellyre nézve innét fontos tudositásokat várhatunk. —

„A' Gen. *Melastól* Okt. 17-dikénn tétett tudositások lzerént továbbá, az ellenség a' *Génuai* (a' városhoz képpett nagyobbára Napkelet felé eső) *Rivieránn*, az ezenn meg-szállva lévő Gen. *Klenau*' serege ellen, elő nyomult, a' maga *Torrigliai* posztját is, 3000 emberekkel erősebbé tette; az után 12-dikben a' mi *Barba-galatai* posztunkkat meg-támodta, 's-a' miéinket onnét vízfza nyomta; a' következett naponn továbbá, *Chiavarinn* keresztül *Bobbio* felé elő nyomult: a' mely ellenséges mozdulásokra nézve, fel-indült-nak lenni találta Gen. *Klenau* magát, arra, hogy seregének fekvését, *Sarzana* mellől a' *Magara* megé tegye által. —

„Mind ezek az elő-meneteles mozdulásai azönközben az ellenségnek, nem voltak tartósok, minthogy a' 20-dikban indult tudosttások lzerént, Gen. *Klonau*nak egy jó fordulása által, a' *Pontremoli*, *Borgo*, *Val di Taro*, és *Varese* hegyeiknek, ismét sietséggel való el-hagyaflokra kénfzerített az ellenség, ki is ezen alkalmatossággal éppen *Sefiri-di-Levante* mellé kergettetvén, mindenek ismét előbbeni helyeikenn állanak.

* * *

Stutgard, 20. Okt. — „A' Frantziák *Wiesloch* és *Langenbruck* körül, a' Császáriak pedig *Bruchsal*nál, még tegnap is tsendellégben voltak. A' Frantziáknak mai mozgásaikból ugy tetszik, hogy *Afchaffenburg* felé fordították nagyobb erejeket. *Afchaffenburg*ból azonközben 14-dikben irták, hogy ott még addig semmi ujj történetek nem fordultak volt addig, elő; és az Insurgensek' fekvéseik a'tájjon, olyanok a'Ménus' két partjainn, hogy elegendő-képpen ellent állhatnak az arra felé nyomuló ellenségnek.

Hadi történetekről szolló leveleket, most igen édes keveset olvastunk Német országról. Két sorokban írják *Stutgard*ból, hogy a' *Manheimot* és *Heidelbergát* ismét el foglalt Frantzia tseporok, az oita nem mozdultak előbb. *Bruchsal*-ban és körülette 10-, *Sinzheim*nál valami 8-ezer a' Izámok.

Lindauból, 17. Okt. — „F. Marschall *Suwarow* tegnap, 24 ezer embernél többől álló táborával ide érkezvén, maga a' F. Marschal, *Konstantin* Nagy Hertzeggel és a' G. Stábbal együtt, a' városba, a' tábor pedig a' város előtt lszallott-meg.

„Oberst. *Williám*, minekutánna a' 25-dik Septemberi tsata után, a' *Zürchi-tó*n lévő *Fre*gátot el-fűjlesztette, és az apróbb hajókról az agyukat a' vízbe hányatta volna, most már is-

mét a' *Boden-See*n segíti az e' körül öfzfereglett egyesült feregeknek hadi foglalatosságait.

Lindauból, Okt. — „*Gen. Rimskoi Korsakow* ma ide érkezett, és holtszas Conferentziája volt *Suwarow* Hertzeggel. Itt még az utzákon is *Orosz* katonák vagynak szállva, és nagy *Straza-tüzeket* tsinálnak éjjelenként. Már ilyen képpen mostan, az egész egyesült-tábornak centrumát *H. Souwarow*' alatt az *Oroszok*, jobb szárnyát *Swéwiában* a' *Károly Fő-Hertzeg* -, bal szárnyát pedig *Olosz Országban*, a' *Gen. Melas* - alatt lévő *Cs. Királyi feregek* formálják.

Olofz Ország.

A' *Romai és Civita-vechiai Capitulátzió*nak hátra lévő *Ártikuluffai*, ezek: —

„14) *Art.* A' *Civita-vechiai* neutrális hajók használtathassanak a' feregeknek haza-szállittatásokban, 's az után tulajdon hazáikba vissza téreshellenek, &c. — *Felclet.* Gond fog néhány transport-hajók iránt lenni az örző-feregeknek *Frantzia* országba való vitettetésekre. —

„15) *Art.* Engedtessenek az örző-feregnek két bé fedett hajók, az az, olyanok, a' melyek minden meg vizsgálatastól menttek, 's vagy *Romai*, vagy *Frantzia* Republikánusok' tulajdonaik legyenek. — *Fel* Ez, meg-engedhetetlen. —

„16) *Art.* A' *Civita-vechiai* magazinumok, a' feregeknek hajókra való üléseklg maradjanak az ott lévő *Frantzia* Kormány-szék' kezében: a' mely történetben parolájára meg igéri a' *Frantzia* Generális, hogy a' *Divisiójának* szükséges eleségen kívül, semmi pazérlást meg nem enged. — *Fel* Mind addig, míg ott leszen az örző-fereg, megtarthatja magazinumjait, de úgy, hogy csak egy-egy napra-valót vehessen-ki belőle. —

„17) *Art.* A' *Romában* lévő *Frantzia* Követ, élhessen mind azokkal a' *prærogatívákkal*, a' me-

lyek a' nemzetek' törvénye szerént, az ő Characterjével öfzize köttetve vagynak; Frantzia országba vizennakár Izározonn haza menni, telyes Szabadsága légyen; a' maga Személyének, Personaléjának, vagyonyaikuak, és Archivumaiknak el-vittetésére, annyi Izekér engedteffék, a' mennyit maga szükségesnek fog itélni; ha vizenn tettzik menni, mind ezekkel együtt, egy Anglus hajónn, vagy a' Villafranchei, vagy az Antibes, vagy a' Touloni kikötő-helybe vitettesék; ide értetődjenek minden féle Secretariusok, 's-minden más Személyek és tsélédek, a' kik a' Követséghez, és ahoz tartozókhöz tartoznak, valamint Izintén a' Frantzia Republikának a' Romai Republikánál lévő minden Civilis Biztosfai, Ageossei, 's-ezeknek vagyonaik. — *Fel.* A' Követnek, minden bágázsiájával együtt Frantzia országba lejendő el-vittetésére, tulajdon hajó határozatott. Az olyan papiroffak, a' melyek a' Romai Státus' tulajdonai, *Bourcard* Generálisnak által adattatnak; közöseségesen szollva leg kissebb irás is, melyhez a' Romai Státusnak valami köze lehet, el nem vitetetheik. Az Agensek, a' tengerenn haza küldtetnek.

„18) *Art.* *Ancona* vároffa, melynek tulajdon Komendánssa vagyon nem foglaltatik ezen Artikulus' alá. — *Fel.* Az el hagyattatandó helyek, tsak azok, a' melyek a' Romai vidékekenn a' *Gen. Garnier*' vezérlése alatt vagynak. *Ancona*, ki vagyon ezek között vétéve.

„19) *Art.* Ezen egyezésnek Artikulussai, a' Romai Republika' Souveranitásának és függetlenségének, semmi kárára ne szolgáljanak. — *Fel.* Ez egy egészfzen érthetetlen Artikulus.

„20) *Art.* Ha ezen egyezésnek néhány pontjai nem lennének egész világossággal meghatározottak: a' Frantzia Republikának és Szövetségeseinek kedvező módon magyaráztassanak meg. — *Fel.* Helybe hagyatik. —

„Meg-köttetett a' Hadi Tanátsban, *Vendem*,

2 dikánn, a' Frantzia Respublika' 8-dik esztendejében —

„Garnier.

„Troubridge.

Toldalék Artikulusok.

„1) *Art. Civita-vechiát* és ennek erősségét Anglus seregek foglalják-el. A' Frantzia sereg azonközben, szállásainn meg marad, és tulajdon nemzeti parade-strázsákat állithat ki. *Cornettó* ba Sept. 30 dikának estvéjénn szállanak bé az Anglusok, a' midön onnét a' Frantziák Civita-vechiába el-útaznak, és ott szállásokra rendeltetnek. Ezen naponn üressittetik ki *Tolfa* is. *Roma* városát Sept. 30 dikánn, éjjfél-utánni két orakor, Nápolyi seregek foglalják el, és a' Gen. *Bourcard*' intézése szerint *Garnier* Generalissal egyetertőleg, úgy rendeltetnek-el, hogy a' tsendesség fenn-tartattassék, és a' Frantziák, az ő el-útazásoknak alkalmatosságával, oltalmaztassanak. A' Frantzia seregek első csoportja 30-dikban, egy második csoportja a' következő naponn, és a' 3 dik csoport megint egy nappal későbbre indul-el Romából; első napi státziójok, *Monteroni* leszen: másod nap Civita-vechiába érkeznek, két ágyut és egy haubitzot visznek magokkal, de ezeket *Civita-vechiában* való meg érkezések kór mingyár által adják az Anglus Komendánsnak.

„2) *Art. Gen. Garnier* vagy pedig a' helyette Romában lévő más Frantza Komendáns, *Bourcard* Generalissal egyetértőleg, mind addig, míg az utolsó Frantzia csoport útnak indul, folytatni fogja mind azokat a' közönséges parantolatoknak, a' melyek a' Romából való el-költözést illetik, és bátorságossá teszik, a' Frantziáknak és azoknak a' Romaiaknak, a' kik az örző sereggel együtt el menni szándékoznak, elejebbe való terjesztését.

„3) *Art. Az Okt. 1-ső napján Civita-vechiából* el-induló csoport, oly módon szállitódik ha-

jókra, hogy annak szállárait, a' még az nap' Romából oda érkezendő tsoport el foglalták; ez a' második nap' ül hajókra, hogy az ezen nap' érkezőknek helyet hagyjon, &c. A' betegek leg utóljára ültetettek hajókra, és a' leg alkalmasabb hajók hagyatnak számokra.

„Költ a' *Culoden* nevű hajón, 27. Sept. 1799.
„*Garnier*. *Troubridge*.

* * *

Meg-készülvén ez a' Capitulatzió ily formann 27-dikben, Gen. *Garnier* egy Proclamatziót intézett 28 dikban a' Romaiakhoz, oly meg-jegyzéssel, hogy: ötet a' kényszerítő környülállások egy Capitulatzióknak el-fogadására határozták legyen, hanem ő abban, a' Romaiak' java iránt is elegendendő-képpen gondoskodott,

Sept. 28 dikán dél utáni 2 orakor 3 ágyulövések hallattattak, a' melyek annak jeléül szolgáltak, hogy a' Nápolyi seregeknek kór Romavárossába bé-indultak; minthogy minden piatzokat azonnal el is foglaltak. Most már a' nép is ki gyűlt az utzákra — a' három színű kokárdákat, a' Szabadság-fát, és a' Frantzia tzimereket öfzfe égette; a' Papság, papi ruháit ismét magára vette; a' 'Sidó-város a' Nápolyi seregek által körül vétetett; és *Bourcard* Generalis ki-hirdette, hogy minden fegyverek haladék nélkül adattassanak-bé.

Okt. 2-dikán a' Nápolyi Király' parantsoletjából, a' Quirinalis és Vaticana palotára, 's mind azokra az épületekre, a' melyek a' volt Romai Republikai Elölljárók által el-foglaltatva voltak, petsétek tétettek; a' Sz. Péter' piatzán álló, nagy Szabadság-fa, a' mély tsak most Sept. 22 dikén a' Frantzia Republikai ujj elz-tendőnek első napján plántaltatott volt oda, él-égettetett, és az a' Frantzia 's - Romai Patrióták' bálványa, a' *Brutus* fő, minden fésé mots-

kokkal illetetve, Romának utzáinn széljél hor-
doztatott. Hanem, Gen. *Bourcoard* meg-tiltotta
az excessusoknak további folytatásokat.

Okt. 3 dikánn Gen. *Bourcoard*, ki is a' Ná-
polyi Királytól a' Romai Státusoknak Interima-
lis Kormányozóikká neveztetett, a' mostani
Provisoriai Romai Országló - széket azokkal a'
derék személyekkel rakta - meg, a' kik még
az utóbbi Pápa' ideje alatt is elő - kelő hi-
vatalokat viseltenek. — Az *Engelsburg* a' Capi-
tulátzióinak ereje szerént, minden benne lévő
ágyutkkal, muzziókkal, és eleséggel együtt,
a' Nápolyi katonaság által, ugyan ezen naponn
el-fog altatott, a' Frantzia örző-lereg pedig ab-
ból meg-ercl tett zászlókkal és pengő muzsika-
szóval, sok Romai Pátriótoktól késértetve, *Civi-
ta-vechia* felé, az el-evezés végett úrnak indult;
és az *Engelsburg*ra a' Nápolyi zászlók fel-szurat-
tattak. — 4 órában nagy illuminatziók folytak
nagy vigságok között *Roma* vároffában.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Francia Respublika.

Külömb-külömb féle körülállásoknak 's tör-
téneteknek elő-hordásával bizonyítják némelyek,
hogy a' Frantzia Respublika, az ő jelen lévő
állapotjához képeft, a' békeffégre soha magát
hajlandónak lenni, ki nem nyilatkozthatja. —
Garreau nevű Képviselő az Öt-százak' Tanácsá-
ban, minekutánna a' dolgoknak a' Directorium
beli utolsó változásokig való állapotjokat le-írta
volna, az után ilyen ki-fejezésekkel tett egy ne-
vezetes projectomot: — „De, mi az oka annak,
hogy mi ezen 30-dik Priariáli változások után
is, mind az addig való kedvetlen körülálláso-
kat szemléljük? Miért öldöztetnek azok a' Res-
publikáusok még ma is, a' kik az előtt üldöz-
tettek volt? Azért, hogy a' Directorium tiko-
lodó, és az ötet foglalatoskodtató dolgokban ta-
pasztalás-nélkül való lévén, 's-a' közönséges hiva-

tal béli embereknek mind virtuszaikat mind hibáikat, tulajdon tzeljainak elérésére használni igyekeztven, Törvény-hozó Tanácsainknak plánilásaikhoz befolyást keres magának, és munkáinkat igazgatni iparkodik. Mely öfzfeszítettés nélkül valék a' mi Politikai toglalatoságaink! Valyon a' Romaiak, vállogattak-e' Respublika' ellenségeit a' magok Senatusokba? Közöttünk szüdtelen a' Coasfituzióval ellenkező projectomokról, meg-alatsosnyított békeifegről, &c foly a' belzéd. Eljött az ideje, hogy az e'-féle fételmeket el-öfzáljunk. Tartományainknak minden kitsinyítettése, Coasfituzióknak minden változtatása, örökös motok, és minden ezen fundalódó békeifég, tsak ujjabb háboruknak magva fogna lenni. A' Respublikának igaz barátjai tehát a' helyett, a' háborura való leg végsőbb iparkodást kívánják. Vegyünk-ki 'hát a' nyughatatlanfágokat gerjesztők' szájából egyfzeriben minden fogásokat, és tsáfolyjuk-meg őket az által, hogy fegyveres seregeinket ne engedjük tovább bizontalanságban maradni, a' felöll, hogy mi légyen ezen háborunak bizonyos tzelja."

Nem tétetett azonban ez a' bizonyos tzelj, még mind ez ideig is telyefféggel közönséggé; hanem söt inkább az határozottatott, hogy a' békeifegről, annyival is inkább pedig egy oly békeifegről, a' mely valamely engedék, és a' Respublika' valamely része' ki-terjedésének el-hagyását magába foglalná, senki még tsak szollani semerjen.

Delbrei azt mondotta, hogy nem jó ezen ki fejezéssel elni, *ki-terjedése*; hanem jobb leszzen ki fejezni a' dolgot, így: a' törvények által meghatározottatva lévő vidékje. — *Grandmaison* is így ítelt, minthogy külömben majd azt gondolhatnák a' Respublika' ellenségei, hogy azokat a' részeket, a' melyek az ellenség' birtokában vagnak, el hagyni akarja a' Respublika. — „Hát mitsoda részek vagnak az ellenség' birtokában?„

— kérdi *Pondichery*. — *Martinique, St. Lucia*, és többek (felet *Grandmaison*). — „Ez igen kényes matéria a' közönséges ülésben való vitatásra, mond *Cholet*, mivelhogy a' kérdés oda megyen ki, hogy: valyon *Coloniáinkból* nem hagyhatnánk-e' el valamit, hogy békelséget tsínálhassunk? a' melynek meg-tiltása annyi lenne, mint az örökös háborunak meg-határozása.“

A' *Cholet*' szavaira már meg-határozott volt a' dolognak titkos ülésben való folytatása: hanem *Grandmaison* ujra fel-kelevén, így befzéllett: A' *Constitutzió*; a' mi tartományainkat az egész' részeinek lenni meg határozta: ha 'hát mi mostan a' *Constitutzióban* meg-határozatva lévő kérdés felett, titkos gyűlésben fogunk tanátskozni, majd az *Anglusok* el nem mulatják mindeuitt és kivált *Coloniáinkban* azt el-hirlelni, hogy mi a' róllok való le-mondás iránt alkudozunk; őket ez által el-idegenittik tollünk; el-hitetik vélek, hogy az anya-ország magától elvetni akarja őket, 's azt fogják nékiek javasolni, hogy adják *Anglus* oltalom alá magokat.“ — A' Tanáts vizsgálta vette ismét a' titkos ülés iránt tett előbbeni végzését, és közönséges ülésben azt határozta a' kérdésben lévő ki-fejezésről: hogy, sem a' *Constitutzióban* meg-határozott, sem az az-olta készült törvények által *Frantzia* orizághoz ragasztott részeknek el-hagyását, ne légyen szabad projectálni.

Voltak olyan pártosok is a' Tanátsban, a' kik így se akarták a' ki-fejezés jóvá hagyni: — „Ebből (ily szollattak) azt lehetne ki hozni, hogy a' *Frantzia* Respublika, azokat a' tartományokat, a' melyek már az ő Országlása'-formája szerént organizáltattak, mint *Olosz* ország, *Helvétzia*, *Hollandia*, *Belgium*, és a' *Rénus*' bal parttja, ki-szorítani akarná ezen végzés alóll: — „A' hódoltatott tartományok is a' nagy nemzet' tulajdonai (így szoll), mert azok is az ő fiai' vére által szereztettek.“

„Hijába biz a' (így felelt *Puvillers*), mivel hogy ha ti a' hadakozás' tzelját abba helyhezettitek, hogy az ujj háboru béli vezéreteknak minden hodoltatásaikat meg-tarthassátok, ugy egyszerre el vezítik a' népnek a' békeességhez való egész reménségét, és örökké való háboru leszen a' hadakozás' tzelja. Még barátaitok sem fogják meg-engedni, hogy hodolásaitoknak egész *massaját* a' Respublikához kaptsoljátok.“

Paris, Okt. 17. — „*Gen. Bonaparte* tegnap reggel meg-érkezett *Párisba* (mely szerént nem szorittatott *Frejusban* a' 10 napi *Contumatzia'* alá.) A' két testvérjei is elibe mentek volt: de az elibe-ment személyek közzül senki is szembe nem találkazzott véle. — „Ok más ruhákba öltözködve jöttek el *Egyiptomból*; két *Fregát* és egy transport hajó hozta őket. *Toulonba* szándékoztak ki-szállani: hanem üzőbe vétettek volt az *Anglusoktól*, 's-azért jobbnak tartották tsak *Frejushoz* ki-szállani, mint hogy ezt közelébb kapták

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Német Ország.

A' Német birodalom' minden lakossainak meg hivattatása, az iránt hogy a' Haza' közönséges meg-tartatásáért tsatázó léregeknek számára, önként való *Subsidiumokat* adjanak: — „

„Közönségesen tudva vagyon, és mindeneknek szemek előtt vagynak a' bizonyságok, hogy a' Német Birodalmi Deputatzió, mely nagy ohalytással fárodozott légyen *Rastadtban*, azonn, hogy azt az oly fontos reá bízott dólgot végre halythassa, 's az oly igen kívánt békeességet a' Birodalomnak meg szerezhesse, akár mi nagy és betses áldozatban kerüljön is ezen fontos tzelnek el-érése. Ha ebben az egész emberi nemzetre nézve ily sürgető és ohalytott foglalatosságnak végre halytásában, a' *Frantziák'* részéről is hasonló egyenességgel és hájlandósággal el jártanak volna, annak szerezésés ki menetele el nem vétő-

dőtt volna: hanem, a' Frantzia Követek' gondolkodása, nagyon távol járt ettől a' hasznostól; mint azt ők már még első lépéseikkor minyár ki-mutatták, mikor az ő feregeik, az egész alkudozásnak kezdetétől fogva való folyta alatt, a' leg közönségesebb egyezésnek meg-vetésével, a' Rénusnak mind jobb mind bal partjain, mint a' had' ideje alatt, az általok el-foglaltatva lévő tartományokat, leg keményebb katonai módon terhelni, meg nem szüntek, *Ehrenbreitstein* várát, hallatlan éheztetés által fel-adásra kényszerítették, és, hogy a' revoluziónak mérgét Német országra is ki-árasztassák, a' szomszéd Német tartományoknak Constitutziójikat, a' Német birodalomra való leg kisebb tekintet nélkül, fel-bontogatni és semmivé tenni igyekeztek. —

„Noha a' Frantzia Országó-szék a' pufztító hadat Német ország ellen már meg-határozta volt, és arra minden készüléteket meg-tétetett, 's-az ő Vezérjeitől ki-adatott Proclamatziók is, semmi kétség alatt nem hagyták maradni, azt, hogy ő tőlök mit lehelten várni: csak ugyan még ekkor sem gondolták ők hit-szeget politikájokkal meg-egyezőnek lenni, hogy Német ország iránt való békefféges álortzájokat le-tegyék, hanem inkább éppen ezen tsalárd szin alatt, minden törvényes előre való jelentés nélkül, a' fegyver nyugvás' lineáját által hágták, és, azon egészízen ujj tsal vető fogás alatt, hogy ők csak katonai positziókat vesznek, Német országnak szivére, rettenetes számmal bé-nyomultanak, minden külömbség nélkül, temérdek requisitziókat ittanak ki, és minden helyekenn, a' nélkül, hogy a' hadakozásnak csak nevit is említették volna, annak pufztításait és ifzonyuságait gyakorolták. Soha nem volt még a' Birodalomnak egy nagy része, nevezetesen pedig a' *Swéviat* Kerület, az ő semmivé való tétetődéséhez olyan közel, mint az ellenségnek ezen bé-ütésekör; a' békefféges szavakkal való vissz-élés mellett is

tsak ugyan eléggé uyilván-valóvá tette a' ki-
mondhatatlan félelem azt, hogy a' vezedelem
az ő egész ki-terjedése szerént esmertették; ha-
nem, a' bé-ütésnek véletlensége, itt minden vé-
delmet egészízen lehetetlenné tett volt: tsak a'
Cs. Királyi feregek siethettek segítségül elő, és
a' nyomattató Német birodalom' fedezésére, tsak
ők mehettek szembe az ellenséggel, 's állithattak
erőt az erő' elibe, a' mint is hogy ő Császári
Felsége, a' Birodalomhoz viseltető atyai indu-
laja szerént, a' Birodalom' 's-nevezetesen a' fe-
nyegettetett Swéwiai Kerület, határjainak, nagy
és költséges védelmezését, ezen alkalmatossággal
is magára vette, és valamint tulajdon, ugy a' más
Birodalmi tagok' tartományaiknak oltamára is,
egész Házi-erejét el-szánta. Mindenek előtt há-
ládatos emlékezetben kell lenni, annak, a' mit
ezen criticus időben, az ő Cs. Felsége győzedel-
mes fegyvereinek gyengülhetetlen bátorsága, a'
már rész szerént el borított, rész szerént pe-
dig fenyegettetett tartományoknak meg-mentése
végett, el követett, és a' mely módon az ujjan-
toni ellenséges bé ütés' alkalmatosságával is, a'
fenyegetődöz vezedelem, a' Cs. Király tábornak
siető elő-nyomulása által, el-fordítottatott. —

„Hanem, tsak ugyan nem távoztattatott-el ez
által is a' vezedelem egészízen; az ellenség na-
ponként számos segítséget gyűlyt magához; 's-
még a' leg nagyobb iparkodások szükségesek,
arra, hogy a' meg-mentődés állandóvá tétetteffék,
és az ellenség oly állapotba helyheztetteffék, a'
melyben a' maga puztító bé-ütéseit többé meg
ne ujjithassa. Azonban egy felöll, ezek a' siető
oltalomromra kivántatott eszközök, azt a' felet-
több terhes hadi költséges, a' melyet ő Cs. Felsé-
gének a' köz ügyért magára vállalni, és az ól-
ta meg-szűnés nélkül tenni kellett, már igen nagy-
ra nevelték, 's-még ma is naponként nevelik: mi-
dön ellenben más felöll, sem a' szélen fekvő Bi-
rodalmi tartományoknak mostani állapotjuk, sem

pedig a' veletlenül ki-ütött 's egymásra sebessen következő ellenségeskedéseknek fürgetősége, meg nem engedik a' Rendekek és lakosoknak, azt, hogy kötelességeik szerént, a' Constitutzió' rendes útján, a' közönségek védelmezésben hathatos segedelemmel lehessenek, 's-tulajdon birtokait a' magok erejekkel oltalmazhassák. Ily környülállások között én, mint fő Komanderozó Generális, abban a' rend-kivül-való kéntelenségben találok lenni magamat, hogy azokban a' tartományokban, a' melyekre a' Császári fegyvereknek védelmezése, ki-terjed, rend kívül való előzőknek elő vételek által tegyek szert azokra a' segedelmekre, a' melyeket a' hadi munkának folytatása a' tábor' számára szükségesekké teszen, és melyek ezeu tartományoknak erejektől ki-velhetnek.

„Nem kételkedek telyességgel azonn, hogy a' rend kívül való szükségnek érzése és a' halznos tziel felöll való meg-gyözödés, fel indítja a' Rendekek és lakosokat egy oly dolognak el-fogadására, a' mely egyedül tsak az igallágonn és egyenességenn vagyon fundáltatva, kivált ha megfontalják egyfersmind azt is, hogy az ellenség azokban a' tartományokban, a' melyekre ő elő nyomúl, és el-foglal, minden segedelem kút főket, rend-kivül való keménységgel halznál, és nem tsak az a' plánuma, hogy ezen tartományoknak tehetségét az egész Birodalom' meg-rontására fordítsa, hanem fel is prédálja és el pusztítja őket, 's-fejetlen táborozásának mindenütt iszonyu nyomdokait hagyja maga után. Minthogy 'hát azon szerentsétlen állapottal, a' melyben még eddig a' Frantziáktól el-foglaltatott minden tartományok találtatódni szemléltettek, egytsupa meg oltalmaztatásra és bátorságra tzielozó háborunak nem sokáig tartó terhei, még tsak ölfzse-hasonlittatásba sem mehetnek: erre nézve bizakodva reméllem, hogy azok nemtsak örömmel el szeneved-

tetnek, hanem ennekfelette még minden némű önként való adamányok által is elő segéltetik a' közönséges meg-tartatás végett tsatázó seregnek hadi munkája.

„Ezen önként való hadi segedelmek éppen oly külömb-külob-félék lehetnek, mint a' seregek' szükségéi: következés-képpen, pénz, obligatio, gabona, zab, széna, szolgálat' alá való lovak, vászon, posztó, bőr, egy szóval a' tábornál minden féle haszonra forditható portéka béli önként való adamányban, állhatnak ezen hadi segedelmek. Minthogy azonközben meg-eshetik, hogy sokakra nézve, a' kik külobben ezen pátriótai buzgoságnak meg-bizonyítására készek volnának, az az akadály adhatja magát elő, hogy sem pénzzel, sem pedig a' tábornál azonnal használható portékákkal meg nem mutathatják segedelmeiket, holott pedig bírnak a' féle arany és ezüst szerekkel, a' melyeknek sem hasznokat nem vehetik, sem szükségükintsen azokra. Hogy tehát jó hazafiui szélre törekedő indulatjoknak meg-mutathatására az ilyeneknek is út nyittatassék, 's ezen portékaikból ök is valami valóságos hasznót vehessenek: tudokra adatik, hogy töllök ezen arany és ezüst portékák is, belső finomságoknak mértéke szerént, t. i. a' Márk arany 380 Forintban, a' Mark ezüst pedig 24 F. ban és 30 kr. ban, a' Bétsi *cursus* szerént, kész pénz gyanant el-vétettetnek, 's azökért 4 *pro Centos* Obligatioók adatnak; a' melyeknek e'-végre, csak a' Günzburgi Cs. Királyi penz-verő házba kell szállitattani. — „

„Fő Hertzeg Károly, Feldmarschall.

Batava Respublika.

Ujjabb tudositásaink Északi Hollandiának tsutstsárol, a' *Helderről*, még niatsenek. — Mely kevéssé hihetni annak a' tudositásnak, a' melyet a'

Batavusok' Directoriuma a' 6 dik Okt. *Bewerwick* mellett folyt tsatáról ki-hirdetett, tsak abból a' körülállásból is által láthatni, a' mi ugyan azon tudósításban említett, hogy t. i. az *Anglusok*- és *Oroszok*- között némü némü egyenetlenség ütötte volna ki magát, 's-hogy az *Anglusok* erre nézve, már a' hajóra való üléshez is tennék a' készületeket. — Hogy az *Anglusok* és *Oroszok* egymás-között meg nem hasonlottak, a' későbbi tudósítások bizonyítják: tsak éppen egy *Írlandus* Regiment viselte magát kötelességével ellenkező módon, és egyedül tsak ez küldetted Angliába. — Az *Anglusoknak* nem volt annyi eleségek, hogy az *Oroszok*' számára is ki teljék, a' kik a' magokét a' hosszú tengeri útazás-közben el-fogyasztották: és ez volt hielő képpen az ő *Helderre* való vízfza-hátrálásoknak az oka. Kétség kívül az eleségnek nem léte okozta azt is, hogy 6-dikban meg támoadják a' Frantzia és Batavus tábort. Az Angliából Hollándia felé szünetlenül takaródó seregek és munitziók is azt bizonyítják, hogy az *Anglusok* meg-tartani igyekeznek, a' mit el-foglaltak és az *Orániai Hertzeget* tovább is segélleni fogják. — *Medemblickből* és *Enkhuisenből* való el-távozássok előtt, a' *Belga* levelek szerént, elégették az *Anglusok* a' Napkeleti Indiai *Belga Kereskedő Compania*' nagy és drága magazinumjainak azt a' részét, melyet magokkal el nem vihettek. — Minden Frantzia, és *Belga* hadi fogjokat, leg kissebb fel-tétel vagy irás nélkül vízfza botsátanak az *Anglusok*, a' melynek hasonió-képpen az eleségnek meg-fogyása az oka.